

השובר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא פד.

עין משפט
גר מצוה

1 א מ"י פ"ח מהלכות
כלים הלכה ב' ה"א
כ"ד הל' כ"ד

תורה אור השלם

- 1 ויאמר וכן צלמקע קום אתה ופגע בנו כי כאיש נבחרתו הקים נדעון וחרגי את וכן ואת צלמקע ויקח את השודרים אשר בצערי גמליהם. שופטים ח כ"א
- 2 אל תען בסיל באלותו פן תשנה לו גם אתה. משלי כו ד
- 3 בן פרת יתקן בן פרת עליו עין בנות יצודה עליו שור. בראשית מט כב
- 4 המקלף הנאל אתו מכל רע יקר את וצערים ויפרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק ויעקב לרב בקרב הארץ. בראשית מט טו
- 5 יצודה ויתקף אני אתה. ואלמנתך עלי תבטחה. ירמיהו מט יא

לעני רש"י

אשכנזי (אשכנזי).
חגיגה ז'ד.
פליגיא. ה"כ.
דקניו (דקניו). סחם
מחמת מורס (מצורף).

אמר רבי יוחנן איברה דרבי ישמעאל ב"ר אלן דכריס נכמנו שלא להוליא לעו על בני אדם שהם קר: **אמר** ר' יוחנן אנא אשתירי משפירי ירושלים. רבי יוחנן אמר מורכב הרבה היה אלן כלומר אשתירי ממשפחתם ולפי שאומר רבי יוחנן שהיה

מאונה משאר בני אדם בדבר אחד היכר גם שהיה מאונה ביופי: **יתב** אשערי שביליה. והא דלמרי' צערכי פסמים (פסחים דף ק"א). האי מאן דפגע באתמח עדין דפלקת מטבילת מניה לחזת ליה רוח וטוים היינו כשפוגע בה אלן רבי יוחנן שהיה יושב שם כנבקע אין זו פגיעה אי נמי הכס שפוגע כשעולה בעודה ערומה מן הנהר: **א'** הדרת כך ב'ו'. מכלן אמר ר"מ דר"ל ממחלה דע הרבה ס'אלא שפרק עול מורה ונעשה עם הארץ ועסק בלסעיות מדקאמר אי הדרת כך משמע להיות כמתלה ולא תפרוק עול מורה מעליך וקאמר נמי מאי אהניט לי התם קרו לי רבי כלומר מעיקרם נמי הו קרו לי רבי אלן ששכחתי ומה שפי' נקונט' ר' היינו רבן של לסטים אין נראה אע"ג דלשכחן במס' ע"ז (דף ק"א) מ"ט קרו לך רבי רבן של טרססים אני והיינו דלמרי' ב'פ' כל מבני (שבת דף ק"ט): אי"ל ר"ל לרבי יהודה נשיאה כך מקובלני מלמנותי ואמרי לה מלמנותיך כל עיר שאין בה מיעוקות של בית רבן כ' משמע שקיסט שלימדו רבי יוחנן למד מאתריס: **א'** הדרת כך. לקמן מוכח דנכנס דקאמר אתמיל אחמיה וקא בכיל קמיה ולא חש לשמא יאמרו בשביל זו מור זה כדמיש לקמן (דף פ"ה): **הסכין** והפגיון סאיפתי סקבאין מופאה. הקשה ר"ת דתמן במס' כלים פרק י"ד ה'סיף והסכין מאימתי מקבלים טומאה הסיף משיושפט והסכין משישמחה והיינו דלא כרבי יוחנן דלמא כר"ל ונראה דהיא ממני' כשעלו מלודא ולא למקן דמניא כמספתי' ס'יף וסכין שהעלו מלודא טורחן שפן והשחמן ס' (מקבלין טומאה) אלן ממחלתם הו גמר דדיהו כדמפרש כשעממן ונראה דשפן קאי אסיף והשחמן קאי אסכין אע"ג דקמני לשון רביס והו השמח מוספחא כמו המשנה: שמין

כי האי מעשה לדיה. מינהו המלך לתפוס גנבים ולטעום: לגבי דדי. פנים אל פנים: בקרא דפורי. למד בקר: כינייהו. בין שנייהן ממחך כריסן מתוך שכריסן גדול: מערויפא. שרית נכרית: אינס שלכס. שאינס יכולין להזקק לנשומים: שלן גדול משלנו. כריסם של נשומיני גדול משלנו: כי כאיש גבורסו. אכר תשימש. לשון אחר שלהן גדול מאיה על אשה מרובה משל איש: כ"ס. שמאומה מרובה ואינס מוקקין להן ונבעלות לאתריס: אהבה דוקאס אס כפסר. ומתוך שמאומה מרובה על תאומיני כשר שנינו נחמק: כי דקורי דסרפנא. סלים שעושין כהרפניא ד': אישסיירי. נותרתי: שופרי. ויהרורי מוארו וקיוון (עור) פניו: מבי סילקי. כשיולא מביח האומן שהוא להוב ממרחה להב האש: כי סילקי. בעלותו מן האש: פרזידי. גרעינין: ונדהר ליה כלילא. יסובגבה שפה לפיו סביב של ורד ארוס: ויהרורי. דנפקי מיניה על פני הארץ: מעין. ולא הכל: הדרס פנים. וכן: עולי עין. עולין למעלה מן העין והיא מלמטה שהיא אינה יכולה לבלוט בה: מוייס ריש לקיש. שהיה לטעום: שור. סקף: אמר ליה. ר' יוחנן: חילך לאוריפא. כמה כוחך יפה ללגול עול מורה: שופרך. יופיך: לגשי. ראי לנשים: ולא מלי. לקפון כהראונה דמשקבל עליו עול מורה משש כחו: הסיף והסכין. משנה היא במס' כלים (פ"ד מ"ה): סעינין. אשפי"ד: ומגל די ומגל קאי. פליליא כלע"ו: משינרפס. דקיי"ו כלע"ו: ליספאה כלסעיניוים ידע. לפי שהיית לסטים אמה נקי בלחון כלי אומנות ליסעיניו: ר' קרו לי. רבן של לסטים וראש להן הייתי: אסאי אספיה. דרבי יוחנן אשמו דריש לקיש: וקא בכיל קמיה. דר' יוחנן להתפלל על צעלה: עוכס יסומך אני אחיה ואלמנוסיך עלי סכטחו. ספוק הוא בירמיה: מלסער. מתחרט על שהמימו שלא היה מולא תלמיד ומיק כמותו: דשף דעסיה. נעקרה ממנו דעמו ונשמטה: ואפילו

כי האי מעשה לדיה פגע ביה אליהו אמר ליה עד מתי אתה מוסר עמו של אליהו להריגה אמר ליה מאי אעביד הרמנא דמלכא הוא אמר ליה אבוך ערק לאסיא את ערוק ללודקיא כי הו מוקלע ר' ישמעאל ברבי יוסי ור' אלעזר בר' שמעון בהרי הדרדי הוה עייל בקרא דתורי בנייהו ולא הוה נגעה בהו אמרה להו הדיא מטרונתא בניכס אינס שלכס אמרו לה שלחן גדול משלנו כל שכן איכא דאמרי הכי אמרו לה יכי כאיש גבורתו איכא דאמרי הכי אמרו לה אהבה דוחקת את הבשר ולמה להו לאהדורי לה והא כתיב יאל תען כסיל כאולתו שלא להוציא לעו על בנייהם א"ר יוחנן איברה דר' ישמעאל (בר' יוסי) כחמת בת תשע קבין אמר רב פפא איברה דרבי יוחנן כחמת בת חמשת קבין ואמרי לה בת שלשת קבין דרב פפא גופיה כי דקורי דהרפנא אמר ליה יוחנן אנא אישתיירי משפירי ירושלים האי מאן דבעי מחזי שופריה דרבי יוחנן נייתי כסא דכספא מבי סלקי ונמלייה פרצידיא דרומנא סומקא ונהדר ליה כלילא דוורדא סומקא לפומיה ונותביה בין שמשא לפולא הוהא זרורי מעין שופריה דר' יוחנן איני ויהאמר מר שופריה דרב כהנא מעין שופריה דרבי אבהו שופריה דר' אבהו מעין שופריה דיעקב אבינו שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון ואילו ר' יוחנן לא קא חשיב ליה שאני ר' יוחנן דהדרת פנים לא הויה ליה ר' יוחנן הוה אויל ויתב אשערי טבילה אמר כי סלקן בנות ישראל מטבילת מצוה לפגעו כי כי היכי דלהו להו בני שפירי כוותי גמירי אורייתא כוותי אמרו ליה רבנן לא מסתפי מר מעינא בישא אמר להו אנא מורעא דיוסף קאתינא דלא שלמא ביה עינא בישא דכתיב ב'ן פורת יוסף בן פורת עלי עין ואמר ר' אבהו אל תקרי עלי עין אלא עולי עין ר' יוסי בר חנינא אמר מהכא יודגו לרוב בקרב הארץ מה ואין העין שולטת בהן אף זרעו של יוסף אין העין שולטת בהן יומא חד הוה קא סחי ר' יוחנן בירדנא חזייה ריש לקיש ושוור לירדנא אבתריה אמר ליה שופרך לנשי א"ל אי

הדרת כך יהיבנא לך אחותי דשפירא מינאי קביל עליה בעי למיהדר לאתויי מאניה ולא מצי הדר אקרייה ואתנייה ושויה גברא רבא יומא חד הו מפלגי בי מדרשא אהסיף והסכין והפגיון והרומח ומגל די ומגל קציר מאימתי מקבלין טומאה משעת גמר מלאכתן ומאימתי גמר מלאכתן רבי יוחנן אמר משיצרפם בכבשן ריש לקיש אמר משיצחצחן במים א"ל לסמאה בלסעינותיה ידע אמר ליה ומאי אהנת לי התם רבי קרו לי הכא רבי קרו לי אמר ליה אהנאי לך דאקריבונך תחת כנפי השכינה חלש דעתיה דרבי יוחנן חלש לקיש אתאי אחתיה קא בכיא אמרה ליה עשה בשביל בני אמר לה עובה יתומך אני אחיה עשה בשביל אלמנותי אמר לה איאלמנותיך עלי תבטחו נח נפשיה דר' שמעון בן לקיש והוה קא מצטער ר' יוחנן בתריה מובא אמרו רבנן מאן ליזיל ליתביה לדעתיה נזיל רבי אלעזר בן פרת דמתדרין שמעתיה אויל יתיב קמיה כל מילתא דהוה אמר רבי יוחנן אמר ליה תניא דמסייעא לך אמר את כבר לקישא בר לקישא כי הוה אמינא מילתא הוה מקשי לי עשרין וארבע קושייתא ומפריקנא ליה עשרין וארבעה פרוקי וממילא רווחא שמעתא ואת אמרת תניא דמסייע לך אטו לא ידענא דשפיר קאמינא הוה קא אויל וקרע מאניה וקא בכי ואמר היכא את בר לקישא היכא את בר לקישא והוה קא צוה עד דשף דעתיה (מיניה) בעו רבנן רחמי עליה ונח נפשיה ואפילו

(א) כיב נת. (ב) כרית כ. ע"ס. (ג) כריתם סד דף נה: טעה לו: כיב קיה: (ד) ושי' פשי' נשבת קח. ותוס' חולין ד. ד"ה דקוריא. (ה) ושי' פוס' יבמות ט. ד"ה אלא נכח וכו' ותוס' מירושן סה: ד"ה ר"ל. (ו) (מ"ה). (ז) וכלים פ"ג ד"ה י"ג. (ח) חזרו לטומאתן הראשונה כליל וכן א"תא (תוספ').

מוסף רש"י

כי דקורי דהרפנא. כתיב של הפסח (שבת פ"ב). ר' יוחנן הוה אויל ויתב כ"ו. ר' יוחנן א"ל יפה מולך היה. דלמתיך שפריה דר' אטו מעין שופריה ור' גבורת כ' וצ"ב. עולי עין. מולקין מן העין. שאינה שולטת בהן (שם): א"ל: שטיין על העין ובעיני סוסה לו: ורש"י כ"ב פ"ה.